

AKTUALNOSTI

Rudi Paloš

KATEHETSKA ZIMSKA ŠKOLA

U organizaciji Pastoralne komisije pri Uniji viših redovničkih poglavara Jugoslavije, pod vodstvom s. Deodate Ljubičić OSU, u Zagrebu je u prostorijama Dječaćkog sjemeništa na Šalati od 14. do 19. siječnja o. g. održana XIII. Katehetska zimska škola koja je ove godine obrađivala temu *IV. Božja zapovijed*. U tom smislu cijelu je školu nadahnjivala misao istaknuta i na pozornici u velikoj dvorani sjemeništa, gdje su se održavali zajednički susreti: "Tko časti oca svojeg, dugo živi: tko čini radost majci svojoj sluša Gospoda" (Sir 3,6).

Na Školi, na kojoj je sudjelovalo oko 200 redovnica—katehistica, održana su slijedeća predavanja: "Odgoj za IV. Božju zapovijed" (prof. Ivan Cvitanović), "Starozavjetni i novozavjetni sadržaj IV. Božje zapovijedi" (dr. Mato Zovkić), "Materijalističko—ateistički utjecaj na moralnost djece i mladih" (dr. Špiro Marasović), "Teološko—moralni vid IV. Božje zapovijedi" (dr. Marin Srakić), "Eklezijalni vid IV. Božje zapovijedi" (dr. Antun Škvorčević), "IV. Božja zapovijed u katehezi" (dr. Alojzije Hobljaj). Na Školi

je osim toga bio priređen i susret s urednicima mjesečnika "Mali koncil", a u petak poslije podne, pretposljednog dana Škole, o. Petar Gauner vodio je duhovnu obnovu i pokorničko bogoslužje. Praktični rad odvijao se u šest radnih grupa. Škola je završila radom u subotu prije podne plenarnom diskusijom.

PROMOCIJA NOVOG KATEKIZMA

U okviru Teološko—pastoralnog tjedna za svećenike 23. siječnja o. g. svečano je promoviran novi katekizam "*Put u slobodu. Katekizam 6*" (autori: Josip Baričević i Ana Zelić), koji je izrađen u okviru radne ekipe "Symbolon" uz pomoć veće grupe suradnika. Katekizam je izdala "Kršćanska sadašnjost" kao 14—tu knjigu biblioteke "Katehetski priručnici" Pastoralno—katehetske službe Kršćanske sadašnjosti (PAKS—a), a tiskana je u NIŠRO "Varaždin" u Varaždinu.

Istoga je dana, 23. siječnja, za sudionike Tjedna priređen i "okrugli stol" o novom katekizmu, koji je vodio dr. Alojzije Hobljaj. Osim autora, bili su prisutni i biskup Ćiril Kos (pred-

sjednik Katehetskog vijeća BKJ), koji je i za ovaj katekizam napisao nekoliko uvodnih riječi, zatim dr. Josip Turčinović, direktor "Kršćanske sadašnjosti", kao i članovi ekipe "Symbolon". Autori Baričević i Zelić, biskup Kos i dr. Turčinović, dr. Bonaventura Duda i članovi ekipe "Symbolon", iznijeli su svoje dojmove o katekizmu, izrekavši pri tom i svoja nadanja i želje, osvrnuvši se i na poteškoće na koje su nailazili u radu, stvarajući ovu opsežnu knjigu od 236 stranica. Priručnik je značajan doprinos oživljavanju slijedećeg razdoblja katehizacije u našim prostorima.

SLOVENSKI KATEHETSKI TEČAJ

XV. slovenski katehetski tjedan, koji organizira slovenski Međubiskupijski katehetski savjet (predsjednik Renato Podbersič) održan je s istim programom, u dva različita mjesta: od 22. do 26. siječnja o. g. u Mirenskom gradu kod Nove Gorice, odnosno od 18. do 22. veljače u Mariboru. Tema tečaja: *Kateheza u službi kršćanskog poziva*, u vezi je s godinom zvanja, koju ove godine slavi Crkva u Sloveniji. Pet predavača (dr. Janez Gril, dr. Jože Meglič, dr. Lojze Pimat, dr. Alojzij Snoj i prof. Tone Ciglar), prikazali su kršćanski poziv u svjetlu sociološkog, psihološkog, teološkog, katehetskog i pedagoškog razmišljanja. Sudionici su tečaja (u Mirenskom gradu bilo je oko 100 sudionika, a u Mariboru oko 65) u grupnom radu proučavali u kojem odnosu stoje kateheza i župa prema duhovnom zvanju. U ovom vremenu krize, reklo se na tečaju, trebamo se pitati kako današnjim mladima otkriti i objasniti u čemu je srž kršćaninova poziva. Na kraju se moglo zaključiti da, iako tečajevi ovakve vrste ne mogu dati odgovore na sva pitanja, ipak su značajna pobuda za osobno razmišljanje i stalan poticaj za traženje novih oblika djelovanja.

KATEHETSKI SEMINAR U SARAJEVU

Povodom 10-te obljetnice sarajevskog Katehetskog instituta održan je od 19. do 21. veljače u prostorijama Vrhbosanske katoličke bogoslovije u Sarajevu seminar za redovnice-katehisticice na temu *Redovnica i katehistica*, na kojem se okupilo 90-tak redovnica.

Na seminaru su održana ova predavanja: "Crkva u hodu – živjeti i katehizirati" (dr. Mato Zovkić), "Tehnička pomagala u katehizaciji" (Petar Jukić), "Ateizam i mladi" (dr. Ivan Čavar), "Redovnica na našem tlu" (dr. Luka Markešić), "Žena i njezino poslanje prema sv. Pismu" (Mr Božo Odobašić), "Pojam i uloga simbola u životu Crkve" (dr. Ante Komadina), "Katehistica i pastoral obitelji" (dr. Petar Aračić), "Problem alkohola i droge" (s. Jelenka Puljić), "Sudjelovanje laika u liturgiji" (dr. Franjo Komarica). Praktični se rad odvijao u tri grupe: teološko-pastoralnoj, psiho-pedagoškoj i katehetsko-liturgijskoj. Teret organizacije u velikoj je mjeri podnijela s. Vatroslava Šimundić, koja se brinula i za smještaj sudionica. U anketi koja je provedena na kraju seminara, sestre su se pozitivno izrazile o ovakvom tipu susreta, zaželjevši da postanu redoviti oblik trajne formacije katehistica u ovom dijelu naše Crkve.

./.

./.

IZ STRANIH ČASOPISA

U želji da naše katehetske i pastoralne radnike obavijestimo o nekim strujanjima na području katehizacije i pastorala u općoj Crkvi, donosimo ovdje sažetke nekih članaka, koji su objavljeni u inozemnim katehetskim časopisima tokom prošle godine. Povodom međunarodne godine mladih izabrali smo teme koje govore o mladima, vodeći računa i o tome da li ti članci imaju što reći nama ovdje, u našoj domovinskoj Crkvi.

Jean-Pierre BOUTINET, Les dissonances entre croyances et pratiques religieuses chez les jeunes scholarisés (Razlike između vjerovanja i prakticanja vjere kod mladih školaraca), u "Catéchèse" 96/1984,85-98.

Ovaj je članak prikaz ankete koja je provedena u suradnji s 4863 vjeroučenika privatnih škola (liceja) u tradicionalno katoličkoj francuskoj pokrajini Anjou. Autor promatra odnos onoga što mladi vjeruju i kako tu vjeru istovremeno prakticiraju, uspoređujući te dvije stvarnosti kod učenika i njihovih roditelja. Cilj ankete i proučavanja bio je da se uoči mogući stupanj nesklada ili religiozne nedosljednosti.

Činjenica je da se mladi sve više osjećaju stranci pred religioznom kulturom. Sve su manje osjetljivi za tradicionalne religiozne vrijednosti. Vjera u Boga u mladima je izrazito nijnansirana (85% anketiranih izjavljuje da su pripadnici katoličke vjere, 75% ima povoljno mišljenje o vjeri, a samo 50% kaže da čvrsto vjeruje u Boga), što je očiti znak desakralizacije. Današnji način života i školovanja daje naime izrazitu prednost znanosti i razumu. Anketa osim toga pokazuje da mladi ne žele imati neke institucionalne regulatore u svom životu. Oni žele pripadati Crkvi, ali u tom smislu ne izvlače nikakve posljedice i zaključke na razini vlastitog vjerovanja i na području prakticanja vjere.

Na temelju rezultata ankete može se zaključiti da su žene (bilo anketirane učenice bilo njihove majke) u većem postotku vjernice od muškaraca. Također su mladi koji potječu iz seoske

sredine religiozniji od onih iz gradske sredine. Za one iz seoske sredine značajno je da više prakticiraju a manje vjeruju (sociološka vjera), dok je u gradskoj sredini obratno.

Anketa isto tako pokazuje da je potreba za duhovnim životom to veća što se više povećava razina školovanja, ali, u istom se omjeru smanjuje i vjerovanje i prakticanje vjere. Prenos vjerovanja i prakticanja vjere između generacija (na relaciji: roditelji-djeca) nije više automatsko. Stvara se neki simbolički red, iako se može zaključiti da djeca roditelja koji prakticiraju svoju vjeru i sama u većem postotku praktički žive svoju vjeru. Na kraju autor sebi postavlja pitanje može li se govoriti o krizi prakticanja ili o krizi vjerovanja i zaključuje da je veća kriza vjere negoli kriza prakticanja vjere.

Zelindo TRENTI, Quale itinerario alla fede per i giovani? (Kakav putokaz za hod u vjeri za mlade?), u "Catechesi" 53(1984)5,51-57.

Ovaj je članak prvi u nizu od osam članaka na temu "Mladi i kršćanska ponuda", koje je autor objavio tokom prošle godine u talijanskom katehetskom časopisu "Catechesi", a koji zajedno tvore organsku cjelinu.

Čini se, tvrdi Trenti na početku, da se mladi danas sve više udaljuju od vjere, pri čemu odlučujuću ulogu igra njihova dob, način razmišljanja i odgovornosti. Obično se na to kaže da je mladost kritičko razdoblje i da će se mladi nakon nekog vremena opet vratiti u Crkvu. Ali mladi se ne vraćaju! Kriza vjere, koja često puta započinje na početku preadolescencije, u većini slučajeva produžuje se kroz čitav život.

Ovaj je fenomen međutim trajni izazov zajednici vjernika.

Današnja sekularizirana sredina ne pomaže više nekadašnjoj spontanoj religioznoj socijalizaciji pa se tako pred vjerski odgoj stavljaju još veći zahtjevi. Kateheza treba stoga pomoći mladima da analiziraju postojeću situaciju, način komuniciranja i jezik, upravljajući ih prema ispravnom tumačenju vjerskog čina i njegovog specifičnog religioznog procesa.

Analiza katehetske prakse treba voditi k formuliranju prikladnih načela za pedagogiju vjere. Nikada ne treba smetnuti s uma da katehetski čin, također i onda kad izgleda da je isključivo pouka u vjeri, u sebi sadrži i treba sadržavati i brigu za odgoj u vjeri. Pod utjecajem danas općenito prihvaćenog apstraktnog razmišljanja koje je označeno znanstvenom ozbiljnošću i strogošću, adolescent lako dobiva dojam da prijedlog koji u sebi sadrži ponuda vjere nije dorastao takvom načinu razmišljanja. Antropološke nam znanosti upravo ovdje mogu pomoći da izaberemo pravi put i metodu: prije negoli dođe do izričitog navještanja evanđeoske poruke, pažnju treba obratiti na religioznu stvarnost, na činjenice. Prva je etapa u odgoju vjere odgoj zadržava, a to znači pomoći adolescentima i mladima da otkriju puno značenje vjere, puninu Božjeg dara i novost njegova poziva koji nam je uputio u Kristu Isusu. Polazište je čovjek sa svojim interesima, nadanjima i iščekivanjima.

Heinz FEILZER, Jugend – Kirche – Welt nach dem Konzil (Mladi – Crkva – svijet poslije Koncila), u "Katechetische Blätter" 109 (1984) 3, 186 – 190.

Početak 60-tih godina, još za vrijeme trajanja Koncila, određene su novosti u Crkvi (npr. prve koncelebracije mladih svećenika) u Njemačkoj u mnogima izazvale osjećaj da se napokon nešto događa, da će "novo" privući mlade u crkve. Koncil je sa svoje strane naglasio novi, "zajednički model" Crkve, govoreći o Crkvi pomoću biblijske slike o narodu na putu. Mladi su to prihvatili i time se nadahnjivali u svojim oblicima stvaranja zajedničkog života. Otvorenost prema svijetu koju je proklamirao Koncil, bila je važni poticaj za rad s mladima. Koncilski duh i isticanje važnosti dijaloga stvaraju novu klimu za zajednički govor. Izrađuju se novi programi, otvaraju se nove perspektive itd., u kojima sudjeluju i vode ih upravo mladi. Činilo se da je napokon došlo do susreta i sporazuma na liniji: mladi–Crkva–svijet. No, stvarnost je ubrzo ispravila euforijske vizije o budućnosti i o boljem, pravednijem i humanijem svjetskom poretku. Naftna kriza, svijest o ograničenim

moogućnostima razvoja, svjetska ekonomska kriza – sve je to uzrokovalo općenitu potištenost, a to se očituje i kod mlade generacije.

Dok su prijašnjih godina mladi promatrali problem kroz prizmu odnosa: teorija – društvena praksa, danas ih sve više promatraju u vidu odnosa: teorija – osobno iskustvo, dok su općenito nezainteresirani za politiku i teoretska pitanja. Riječ je zapravo o traženju drugih (alternativnih) mogućnosti i oblika uređenja vlastitog života, traženja novih uzora i modela za identifikaciju.

U ovom traganju za "alternativnim" koje označava današnju mladu generaciju, prvi korak i znak povjerenja sa strane Crkve bio bi, po mišljenju autora, kad bi Crkva, konkretno župne zajednice, napustila neopravdani strah pred svakim oblikom drukčijeg životnog stila. Crkva nije i ne smije biti samo nekakvo zajedništvo uspomena i čuvanje staroga, nego i predhodnica za ostvarivanje drukčijih mogućnosti, alternativa. Novije su generacije po svojoj naravi otvorenije za darove Duha, za novo, alternativno, proročko. Mladi mogu dakle i u Crkvi biti proročki element, samo im treba dati određenog prostora za otkrivanje i eksperimentiranje.

Potrebno je, kako to slikovito kaže autor, iz sna preći u stvarnost, zajedno porazgovarati i pokazati da imamo povjerenja jedni u druge. Ili kako je to simpatično izrekao biskup H. Camara: "Jao svijetu u kojem nema utopista! Kad netko sam sanja, to je onda samo san. Ako mi međutim zajedno sanjamo, to je onda početak stvarnosti!"

Norbert METTE, Jugend und Kirche. Soziale Alisationstheoretische und religionspädagogische Überlegungen (Mladi i Crkva. Socijalizacijsko – teoretska i religiozno–pedagoška razmišljanja), u "Religionspädagogische Beiträge", br. 14/1984, str. 2 – 16.

Problem odnosa mladih i Crkve treba promatrati, smatra autor, u okviru općeg razmišljanja o društvu i religiji. Danas se javlja određeno restauratorsko i konzervativno gledanje na općenito stanje u društvu i Crkvi, a to ima i odre-

denog utjecaja na rad s mladima. Drugim riječima, oni koji su ionako prijekim okom gledali na određene inicijative i oblike rada, sada bi se u ovo krizno vrijeme, svakako htjeli vratiti natrag. Očito je međutim da, ako se na mlade gleda samo kao na određeni potencijal koji služi za unovačenje novih članova Crkve, onda mladi danas postaju problem za Crkvu. Ne treba ipak smetnuti s uma da u tom slučaju i Crkva postaje problem za mlade.

Mladi danas stoje pred zadacima za rješavanje kojih im više ne odgovaraju stari oblici identifikiranja, koje su upotrebljavali u svom djetinjstvu. U procesu traženja vlastitog mjesta u širem društvenom kontekstu, mladi čovjek treba međutim uz sebe imati nekoga tko će ga uvesti u proces razlučivanja i odjeljivanja, nekoga tko će mu pomoći. U ovom razdoblju važnu ulogu igra proces uključivanja adolescenata i mladih u grupe vršnjaka.

U vezi s pitanjima oko organizacije vlastitog života javlja se u mladog čovjeka i pitanje o smislu samoga života, stvaraju se nacrti i planovi za život. Drugim riječima, može se reći da je mladi čovjek već po svojoj strukturi pozitivno raspoložen za religioznu problematiku. Za većinu mladih problem nekog uvjerenja o smislu i kao posljedica toga pitanje određenog uređenja vlastitog života danas ima slabu ili nikakvu važnost. Stil života i današnje društvo svojim specifičnim mehanizmima, na određeni način štite čovjeka od toga da misli na svoj život odnosno o smislu svog postojanja.

Šansa je za Crkvu, s obzirom na mlade, u tome da kršćani sebi posvijeste kako vjera u svojoj biti sadrži temeljnu kritiku tumačenja koje današnje društvo ima o sebi, te da odatle može doći također i snaga i poticaj za utemeljenje životnog smisla. Crkva treba pomoći mladima, a prvi je korak na tom putu da ih počne promatrati kao subjekte Crkve. Tada će mladi opet moći gledati na Crkvu kao na nekoga tko je bliz njihovom iskustvu. Treba jasno pokazati da kr-

šćansko iskustvo vjere uvijek uključuje i vlastito iskustvo oslobođenja s obzirom na samoga sebe i na vlastitu ljudskost, drugim riječima, svijest samoosvješćivanja. Ovaj proces je uspješan kad je povezan s otvaranjem čovjeka, samoga sebe, prema drugome i prema Bogu. Kateheza treba pomoći mladom čovjeku da sebi odgovori na pitanja: Tko sam? Što treba da činim? Kako da živim? Tko je onaj Bog o kojem oni (tj. Crkva) govore?

Clemente DOMEÑO, Iglesia y juventud (Crkva i mladi), u "Revista de pastoral juvenil" 25 (1984) 234, 7 – 17.

Posvuda je, pa tako i u Španjolskoj (na čiju se situaciju ovaj članak i odnosi), danas rašireno mišljenje da su mladi otvoreni prema osobi Isusa Krista, ali ne i prema Crkvi i njezinim institucijama.

Pastoral mladih u Španjolskoj danas označavaju neke negativnosti (smanjeno zanimanje mladih za ideale, manji broj animatora i općenita nepovezanost u pastoralu mladih), odnosno pozitivnosti (neprekidna prisutnost Crkve među mladima posredstvom animacije njihove vjere, u čemu posebnu ulogu igraju crkvene omladinske organizacije, kao i noviji katehetski naglasci, posebno isticanje evangelizatorskog momenta).

U pastoralu mladih treba pobijediti napašt koja se krije u želji da se više okrenemo prošlosti nego budućnosti. Potrebno je promicati i odgovorno teološko razmišljanje, posebno nastojeći oko razvoja i nastanka "domaće" teologije.

Neki ciljevi: u pastoralu mladih Isus Krist treba biti temelj i središte navještaja; pastoral treba biti sveobuhvatan; mlade je potrebno formirati za prihvaćanje vrednota kao što su istina, sloboda, pravda, odgovornost, mir; treba revalorizirati ulogu laika; promicati crkvenu dijakoniju—služenje i nova prisustva među mladima.